

Indexy spotřebitelských cen - inflace - prosinec 2023

11.1.2024 - Jiří Mrázek, Pavla Šedivá | Český statistický úřad

Spotřebitelské ceny meziměsíčně klesly o 0,4 %. Tento vývoj byl ovlivněn zejména poklesem cen v oddíle potravin a nealkoholické nápoje. Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny v prosinci o 6,9 %, což bylo o 0,4 procentního bodu méně než v listopadu. Průměrná míra inflace za celý rok 2023 byla 10,7 %.

Meziměsíční srovnání

Meziměsíčně spotřebitelské ceny v prosinci klesly o 0,4 %. V oddíle potravin a nealkoholické nápoje byly ceny nižší u většiny sledovaných položek. Klesly především ceny ovoce o 5,6 %, uzenin o 2,7 %, nealkoholických nápojů o 1,5 %, sýrů a tvarohů o 2,1 %, margarínu a ostatních rostlinných tuků o 6,6 % a drůbežního masa o 1,2 %. V oddíle alkoholické nápoje, tabák se snížily ceny vína o 5,2 %, piva o 3,0 % a lihovin o 2,6 %. Vývoj cen v oddíle doprava byl ovlivněn především nižšími cenami pohonných hmot a olejů o 4,7 %. Průměrná cena benzínu Natural 95 (36,32 Kč/l) byla nejnižší od ledna 2022. Na meziměsíční zvyšování celkové cenové hladiny měly v prosinci největší vliv ceny v oddíle bydlení, kde vzrostly ceny elektřiny o 1,0 % a zemního plynu o 0,4 %. Z potravin byly vyšší zejména ceny brambor o 6,5 %.

Ceny zboží úhrnem klesly o 0,8 %, zatímco ceny služeb o 0,2 % vzrostly.

Meziroční srovnání

Meziročně spotřebitelské ceny v prosinci vzrostly o 6,9 %, což bylo o 0,4 procentního bodu méně než v listopadu. Bez započtení vlivu „Úsporného tarifu“ do indexu spotřebitelských cen v roce 2022 by meziroční cenový růst dosáhl hodnoty 4,2 % (více informací k indexu cen elektřiny: viz Poznámka).

Zpomalení¹⁾ meziročního cenového růstu bylo ovlivněno především cenami v oddíle potravin a nealkoholické nápoje, kde většina sledovaných potravin zmírnila svůj meziroční cenový růst nebo prohloubila cenový pokles. Ceny uzenin byly v prosinci vyšší o 0,6 % (v listopadu růst o 3,4 %) a ceny ovoce o 5,8 % (v listopadu růst o 8,4 %). Klesly především ceny polotučného trvanlivého mléka o 28,3 % (v listopadu pokles o 19,5 %), ceny sýrů a tvarohů o 5,4 % (v listopadu pokles o 2,4 %), ceny vajec o 30,3 % (v listopadu pokles o 25,5 %). Naopak ceny v oddíle doprava zpomalily meziroční pokles. Ceny pohonných hmot a olejů byly nižší o 2,9 % (v listopadu pokles o 8,8 %), a to především vlivem jejich výraznějšího meziměsíčního poklesu v prosinci 2022.

Na meziroční růst cenové hladiny měly v prosinci největší vliv ceny v oddíle bydlení, kde vzrostly ceny nájemného z bytu²⁾ o 7,3 %, výrobků a služeb pro běžnou údržbu bytu o 5,5 %, vodného o 16,3 %, stočného o 26,9 %, elektřiny o 142,4 % a tepla a teplé vody o 24,2 %. Ceny zemního plynu meziročně klesly o 7,7 % a tuhých paliv o 2,0 %. V oddíle alkoholické nápoje, tabák byly vyšší ceny lihovin o 2,1 %, vína o 3,6 %, piva o 6,2 % a tabákových výrobků o 7,0 %. V oddíle rekreace a kultura vzrostly ceny dovolených s komplexními službami o 7,5 %. V oddíle stravování a ubytování se zvýšily ceny stravovacích služeb o 8,1 % a ceny ubytovacích služeb o 11,4 %. K meziročnímu snížení celkové cenové hladiny přispěly v prosinci především ceny v oddíle potravin a nealkoholické nápoje (pokles o 0,3 %) a v oddíle doprava (pokles o 0,2 %).

Náklady vlastnického bydlení (imputované nájemné) meziročně vzrostly o 0,6 % (v listopadu o 0,5

%). Úhrnný index spotřebitelských cen bez započtení nákladů vlastnického bydlení byl 107,7 %.
(Více informací: Metodická poznámka.)

Ceny zboží úhrnem vzrostly o 7,6 % a ceny služeb o 5,7 %.

Hladina bazického indexu spotřebitelských cen k základnímu období průměr roku 2015 byla v prosinci 147,6 % (v listopadu 148,2 %).

Průměrná míra inflace

„Průměrná míra inflace za rok 2023 činila 10,7 %. Bylo to o 4,4 procentního bodu méně než v roce 2022. Ceny zboží úhrnem v roce 2023 vzrostly o 12,1 % a ceny služeb o 8,4 %,“ uvedla Pavla Šedivá, vedoucí oddělení statistiky spotřebitelských cen ČSÚ.

(Shrnutí vývoje indexu spotřebitelských cen v roce 2023 je součástí souběžně vydávané analýzy za 4. čtvrtletí.)

Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP)³⁾

Podle předběžných výpočtů klesl v prosinci HICP v Česku meziměsíčně o 0,4 % a meziročně vzrostl o 7,6 % (v listopadu o 8,0 %). Podle bleskových odhadů Eurostatu byla meziroční změna HICP v prosinci 2023 za Eurozónu 2,9 % (v listopadu 2,4 %), v Německu 3,8 %. Nejvyšší byla v prosinci na Slovensku (6,6 %) a nejnižší v Belgii a Itálii (shodně 0,5 %). Podle předběžných údajů Eurostatu byla meziroční změna HICP 27 členských zemí EU v listopadu 3,1 %, což bylo o 0,5 procentního bodu méně než v říjnu. Nejvyšší byla v listopadu v Česku (8,0 %) a nejnižší v Belgii (pokles o 0,8 %).

(Více informací na internetových stránkách Eurostatu: HICP.)

Od ledna 2024 budou indexy spotřebitelských cen počítány na aktualizovaných vahách, které budou primárně vycházet z výdajů domácností v roce 2022 a budou modifikovány odhadem výdajů roku 2023. Nově vypočítávané indexy budou na všech úrovních spotřebního koše řetězeny k časové řadě indexů o základu průměr roku 2015 = 100. Tím bude zajištěno pokračování této časové řady, ze které budou počítány indexy k dalším základům (předchozí měsíc = 100, stejné období předchozího roku = 100 a index klouzavých průměrů za posledních 12 měsíců k průměru 12 předcházejících měsíců).

¹ **Zrychlení/zpomalení** růstu meziročního cenového indexu je rozdíl mezi aktuálním a předchozím meziročním indexem. Je proto závislé na změně aktuálního meziměsíčního indexu a zároveň na změně základny – meziměsíčního indexu (růstu/poklesu) ve stejném měsíci loňského roku.

²⁾ Nájemné z bytu zahrnuje jak nově uzavřené smlouvy, tak i stávající.

³⁾ HICP neobsahuje imputované nájemné.

Poznámky:

Metoda získání dat: Přímé terénní zjišťování cen, centrální zjišťování cen a výkaznictví

Termín ukončení sběru dat: 20. kalendářní den příslušného měsíce/termín ukončení zpracování: 3. kalendářní den následujícího měsíce

Navazující publikace: 012018-23 Indexy spotřebitelských cen – základní členění (měsíční periodicita) a 012019-23 Indexy spotřebitelských cen – podrobné členění (roční periodicita)

Dokumenty na internetu: <https://www.czso.cz/csu/czso/inflace-spotrebitelske-ceny>

Termín zveřejnění další RI: 15. 2. 2024

Související analýza: Vývoj indexů spotřebitelských cen - 4. čtvrtletí 2023

Zveřejněno dne: 11.01.2024

Data jsou platná ke dni zveřejnění publikace.

https://www.czso.cz/csu/czso/cri/indexy-spotrebitelskych-cen-inflace-prosinec-2023?mtm_campaign=rss